

WACHTPOSTEN

Christus Triumfatorkerk, 18 december 2022, Vierde adventszondag

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Lucas 2: 22-39

Komen

- Welkomstwoord en mededelingen (ouderling van dienst)
- Vierde adventskaars wordt aangestoken
In een wereld vol met lijden,
Wachten mensen al zo lang.
Maar in huizen en in kerken,
Hoor je toch al het gezang.
Wij zien uit naar onze redder:
Kom tot ons, de wereld wacht!
God zal wonen bij de mensen,
Komt als kind in onze nacht
- Aanvangslied: 'Zal er ooit een dag van vrede' (Lied 462: 1, 2, 4 en 6)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag We zingen Psalm 24: 4 en 5

Woord

- **Met de kinderen**

Gebed

Adventsproject: Ik kan niet wachten

Lied: Projectlied 'Komt als kind in onze nacht'

- Schriftlezing: Lucas 2: 22-39
- Lied: 'Op u mijn heiland blijf ik hopen' (Lied 442)
- Verkondiging

Er is verwachten en verwachten, zou je kunnen zeggen.

Rustig afwachten, achterover leunend in je stoel, kijken wat er komen gaat. We hopen wel dat het goed afloopt, maar we zien wel wat er gebeurt – zo iets. Met zo iemand voetbal kijken – daar is er weinig aan. Die gaat er niet echt in op. Die kan het eigenlijk niets schelen wie er wint. En je hebt verwachten. Dat is op het puntje van je stoel zitten. Oranje vooruit schreeuwen – als we het nog even bij voetbal houden, maar natuurlijk ook op andere vlakken: Dat is alert zijn op alle tekenen die wijzen op een verandering. Ten goede, het is gespannen uitzien of het al gaat gebeuren. Onrustig, reikhalzend.

Als het gaat om het komende koninkrijk. Om de wederkomst van Christus, vrees ik dat wij, of laat ik voor mezelf spreken, vrees ik dat ik - vooral tot de eerste categorie behoort. Ik weet van de belofte van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Ik weet van de belofte dat Jezus terug zal komen en zijn rijk definitief zal vestigen. Maar ik leef er niet dagelijks mee.

In de eerste eeuw van onze jaartelling, bij de eerste generatie christenen was dat wel anders. Zij dachten, zij hoopten die wederkomst nog zelf mee te maken. Paulus schrijft erover in zijn brieven. De aarde is zwanger van de wederkomst, zulke zinnen. In de eerste christengemeenten werden er vragen gesteld hoe het moest met mensen die voor de wederkomst van Christus stierven.

In de loop der eeuwen is dat reikhalzend uitzien naar de wederkomst nogal afgezwakt. Heel soms steekt het de kop op. In het jaar 999 dacht men dat het duizendjarige rijk was afgelopen en het einde der tijden nabij was. Sidderend en bibberend zaten ze de oudejaarsavond uit op 31

december 999. En ook rond de laatste millenniumwisseling werden naast allerlei technici die bang waren voor een millenniumbug ook sommige evangelicale groepen zenuwachtig. Zou deze millenniumwisseling dan een einde der tijden inluiden?

Maar verder is het in die 2000 jaar toch wel erg rustig geweest. Het besef dat *morgen* Jezus terug kan komen en een nieuw rijk kan stichten is nogal weggezakt. We zingen er weleens van: 'Eens als de bazuinen klinken' maar dat eens, dat klinkt nog zo ver weg, daar hoef je nog niet bij te leven, toch?

Die verwachting op de wéderkomst van Christus is eigenlijk hetzelfde als de verwachting op de komst van de Messias. In de profetenboeken wordt herhaaldelijk de komst van een zoon van David voorspeld. Er komt een tijd dat er een nieuwe koning zal op staan, uit het huis van David, een gezalfde, een messias, een *christus* in het Grieks. Hij zal de buitenlandse overheersers het land uit gooien. Hij zal de tempel en de godsdienst vernieuwen. Hij zal het volk van Israël opnieuw bij God brengen. Dan zal er een tijd zijn waarin we dichtbij God leven, een tijd waarin er vrede heerst. De messiaanse tijd. De tijd waarin een kind veilig speelt bij het hol van een adder, de tijd waarin zwaarden worden omgesmeed tot ploegscharen, de tijd dat er een kind geboren wordt: Immanuel: God met ons.

Maar ja, denken vele joodse gelovigen in het jaar nul van onze jaartelling. De profetieën van Jesaja en Zacharia en Micha, dat is zes, zeven honderd jaar geleden! We lezen ze nog wel. In de tempel en de synagoge. Alle heilsprofetieën komen elk jaar voorbij. En natuurlijk hopen en verwachten we. Natuurlijk leven we zo veel mogelijk naar Gods geboden en bidden we en zingen we de Psalmen. Maar om nu te zeggen dat ik elke nacht ga slapen met het idee, zou er morgen weer een nieuwe dag zijn, zou morgen de zon weer opkomen? Nou nee - niet bepaald. Ik heb het druk genoeg om mijn hoofd boven water te houden. Morgen moet ik weer wat verkopen op de markt, morgen moet ik als dagloner weer proberen mijn kostje te verdienen, morgen moet ik maar weer hopen of er een klant mijn timmermanswerkplaatsje binnenkomt. De zorgen van alle dag overheersten het bestaan. Het dagelijkse leven, de dagelijkse sleur duwt het verlangend uitzien naar een nieuwe tijd naar de achtergrond.

Weinig verschil dus met onze tijd.

Op twee mensen na, zo blijkt uit de lezing van vandaag.

Er zijn er twee wel die reikhalzend uitzien naar de komst van de messias. Die op het puntje van hun stoel zitten. Al een heel leven lang.

Simeon – een vroom en rechtvaardig man, die uitziet naar de tijd dat God Israël vertroosting schenkt. En Hanna, hoogbejaard, zo lezen we. Ze is dag en nacht in de tempel om te vasten en te bidden.

Twee mensen die uitzien naar een nieuwe tijd en alert zijn.

Ze staan beide op het tempelplein waar het dagelijks leven aan hen voorbij trekt. Mensen komen en gaan. Er wordt handel gedreven. Er worden psalmen gezongen en offers gebracht. Er worden theologische discussies gevoerd en politieke onderhandelingen. Er wordt geld geteld. Het is een drukte van belang. De tempel is het hart van de grote stad. En Jozef en Maria zijn daar. Met hun pasgeboren eerste kind, een zoon nog wel. Zij zijn er om hun oudste zoon aan de God aan te bieden. Zo staat het in de joodse wet. Op de veertigste dag na de geboorte moeten alle eerstgeborenen van Israël aan God worden aangeboden. Dat komt voort uit het verhaal van de uittocht uit Egypte. In de nacht van de uittocht stierven de zonen van Egypte en werden de kinderen van Israël gespaard. En toen besepte Israël: wij zijn geen haar beter dan de mensen van Egypte. Het is genade van God dat wij bevrijd zijn, dat wij mogen leven. Eigenlijk heeft God recht op onze eerstgeborenen zonen, eigenlijk zouden we die moeten afstaan voor de dienst aan God (zoals ooit ook de moeder van Samuel hem afstond aan de priester Eli voor de dienst aan God), maar ze kunnen ook worden vrijgekocht van die dienst. Er kan een plaatsvervangend offer worden gebracht. Want God had ook beloofd bij het offer van Isaak dat er nooit meer kinderen geofferd zouden hoeven worden. En dus gaan Jozef en Maria op deze veertigste dag naar de tempel van Jeruzalem om Jezus op te dragen aan God en vrij te kopen. Als dank voor hun zoon,

en als dank dat ze heb thuis mogen opvoeden offeren ze twee duiven. Zoals de wet het voorschrijft.

En dat is een heel gewoon onopvallend tafereel. De priester neemt onbewogen de duiven in ontvangst. Hij ziet ze nauwelijks. Achter Jozef en Maria staat misschien alweer een ander ouderpaar. Zoals bij de ambtenaar op het stadhuis. Jij bent blij en trots als nooit tevoren: je bent vader geworden! Maar die man of vrouw achter het loket doet alsof het de gewoonste zaak van de wereld is...

Daarom zijn Jozef en Maria daar. Op het tempelplein. In die kakafonie van geluiden. Te midden van al die mensen die druk zijn met van alles en dan komen daar opeens twee mensen op hen af. Simeon en Hanna. Simeon neem zelfs het kind in zijn armen en zingt het uit. En Hanna looft God en zegt tegen iedereen die het horen wil over Gods bevrijding. Weinigen zullen het hebben opgemerkt. Er wordt wel meer gezongen en gepraat op het tempelplein. En die het gehoord hebben zullen hun schouders hebben opgehaald.

Jammer – want om deze twee mensen draait het. Daarom vertelt Lucas ons dit verhaal. Dit zijn de wachtposten van Israël. Zij houden de verwachting levend. Zij zien wat al die andere mensen niet zien. Zij zien wat de farizeeën en de sadduceeën niet zien druk met hun theologische discussies, en de siccariërs en de zeloten druk met hun gewapend verzet tegen de bezetter, en de joodse elite marchanderend met het geloof en met de waarheid.

Het gaat om de alertheid van deze onopvallende, gewone man en vrouw. Zij vertegenwoordigen de grote grijze massa - mensen als u ik. Die nooit het nieuws halen, blijkbaar niet bijzonder genoeg. Niet rijk, niet arm, niet opvallend, niet uitgesproken. Maar wel zoekend naar Gods aanwezigheid. Wel zingend en biddend tegen de klippen op, maar wel hier en nu, op het goede moment in Gods huis aanwezig. Simeon, Hanna, Jozef, Maria en Jezus. Deze kleine groep, vijf mensen, dit is de kleine gemeente van de verwachting. Zij leven bij de psalmen en de profetenwoorden en hebben geen andere wapens dan bidden en vasten. Zij zien verlangend uit: elke dag kan het gebeuren, en het zál gebeuren. Dat is hun geloof. Dat bepaalt hun leven.

Zo zijn wij ook een kleine gemeente die leeft van de verwachting.

In de adventstijd natuurlijk in het bijzonder. Volgende week is het kerst. Vol verwachting zie we uit naar, ja, naar wat? Wat betekent de komst van Jezus voor ons? Over die vraag gaat het volgende week. Nu moeten we eerst nog zoeken naar wachters in onze tijd. Zij er mensen in uw omgeving die ons wijzen op dingen die we over het hoofd zien. Die het kunnen: zich losmaken van alles dat gewoon zijn gang gaat en hoopvolle signalen zien, die voorbij gaan aan de dagelijkse sores van politiek gedoe, zorgen om de inflatie, een oorlog, wat te doen met kerst, hoe houd ik me staande in alles wat op me afkomt.

Zijn er mensen die in je gewone leven wijzen op lichtplekken? Een vriend, een vriendin, een familielid - ik hoop het. Want er gebeurt ook zo veel moois en goeds in deze wereld, ook al haalt het het nieuws niet.

Lucas zet Simeon en Hanna in het licht. Het haalt ze naar voren, want zij zijn mensen als u en ik, die het lukt om scherp te blijven kijken, om hoopvol en verwachtingsvol te blijven.

Ik vroeg me af – zijn er in het nieuws ook mensen nu – die voor ons allemaal een wachtpost in de tijd zouden kunnen zin.

Moderne profeten noemt Kees van Ekeris ze. En hij schreef een boek over de bekende namen Martin Luther King, Desmond Tutu, Dietrich Bonhoeffer. Maar hij had ook verassingen in petto: bisschop Muskens en zelfs Angela Merkel.

Zijn er wachtposten in de tijd aan te wijzen? Ik vond de kersttoespraken van koningin Beatrix bijvoorbeeld altijd inspirerend. Ik ben gecharmeerd van de cabaretier Pieter Derks, omdat hij zo goed de vinger kan leggen op waar het fout gaat in onze samenleving en ook vaak verbluffend eenvoudige oplossingen biedt. Zulke mensen zoek ik. Wachters in onze tijd: zij die ons laten zien hoe het anders kan.

De oproep van vandaag, van deze hele adventstijd is voor ons dan ook: kunnen wij zulke mensen zijn? Als wij verlangend, reikhalzend vooruit zien naar een nieuwe tijd helpt dat ons om nu al hier in dit leven te van alledag te laten zien dat het anders kan?

Ik denk dat het kan, ik denk zelfs dat het moet.

Dat wij zulke mensen mogen zijn, in Gods licht, dat wij zo'n kleine verwachtende gemeente zijn.

Reikhalzend uitziend naar Kerst.

Amen.

- Muziek

Antwoord

- Lied 'Nu daagt het in het oosten' (Lied 444: 1, 2, 3 en 4)
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Inzameling van de gaven

Gaan

- Slotlied: 'Hef op uw hoofden, poorten wijd' (Lied 435: 1 en 4)
- Zegen